

РОЗДІЛ VI

Бухгалтерський облік, аналіз, статистика та математичні методи й інформаційні технології в економіці

УДК 657.338.4

Мирослава Кулинич – кандидат економічних наук,
доцент кафедри обліку і аудиту Східноєвропейського
національного університету імені Лесі Українки

Особливості організації бухгалтерського обліку на фермерських господарствах України

Фермерські господарства мають низку особливостей у формуванні засобів, капіталу, у розподілі одержаних результатів, системі управління та організації бухгалтерського обліку й контролю. Облік у фермерських господарствах не може вестися за єдиною формою, оскільки суб'єкти відрізняються за розміром земельних угідь, спеціалізацією, виробничими засобами та обсягами виручки від реалізації, тому потрібно запровадити національні положення (стандарти), які б визначали особливості обліку для цих господарств залежно від їхніх особливостей. Найбільшого поширення набули проста й спрощена форми бухгалтерського обліку для фермерських господарств. Виробництво сільськогосподарської продукції визначається багатоманітними способами та умовами надходження, збереження й використання одержаної готової продукції.

Ключові слова: фермерське господарство, виробництво, бухгалтерський облік, проста та спрощена форми, сільське господарство, фінансовий результат.

Постановка наукової проблеми та її значення. Визначальний розвиток аграрного комплексу та посилення соціального спрямування аграрної політики зумовлюються значимістю галузі в національній економіці України, у житті кожної людини зокрема й суспільства в цілому, а також незмінністю сільськогосподарської продукції. Подальший розвиток аграрно-промислового комплексу України – важлива загальнодержавна справа.

Реформування сільськогосподарських підприємств в Україні зумовило появу різних організаційно-правових форм господарювання, серед яких важливе місце належить фермерським господарствам. Вони мають низку особливостей у формуванні засобів, капіталу, розподілі одержаних результатів, системі управління та організації бухгалтерського обліку й контролю.

Аналіз досліджень цієї проблеми. Дослідження різнопланових проблем організації бухгалтерського обліку фермерських господарств і контролю в нових умовах господарювання розкрито в працях таких учених-економістів, як П. Й. Атамас, Ф. Ф. Бутинець, Н. М. Вдовенко, П. І. Гайдуцький, В. Ф. Голова, М. Я. Дем'яненко, В. М. Жук, Г. Г. Кірейцев, М. М. Коцупатрий, В. Г. Костенко, Я. Д. Крупка, М. Б. Кулинич, В. Б. Моссаковський, М. Ф. Огійчук, П. Я. Хомин, та ін., які здійснили значний внесок у розробку теорії й практики обліку та контролю діяльності нових форм господарювання в сільському господарстві. Проте більшість питань, які стосуються організації й порядку ведення бухгалтерського обліку та контролю у фермерських господарствах, досі залишаються дискусійними, а прийняті рекомендації мають тимчасовий характер.

Мета й завдання статті – проаналізувати та дослідити особливості організації бухгалтерського обліку у фермерських господарствах України, ураховуючи галузеву специфіку їхньої діяльності.

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. Відповідно до Закону України «Про фермерське господарство» фермерське господарство – це форма підприємницької діяльності громадян зі створенням юридичних осіб, які виявили бажання виробляти товарну сільськогосподарську продукцію, займатися її переробкою та реалізацією з метою отримання прибутку на земельних ділянках, наданих їм для ведення фермерського господарства [5].

Фермерська діяльність як вид підприємництва здійснюється за такими принципами:

- вільний вибір діяльності;
- залучення на добровільних засадах до виконання фермерської діяльності майна та коштів юридичних осіб і громадян, у тому числі на умовах оренди;
- повна самостійність під час формування програми діяльності, вибору постачальників ресурсів і споживачів виробленої продукції, установлення цін відповідно до чинного законодавства;
- вільне наймання працівників;
- залучення матеріально-технічних, фінансових, трудових, природних й інших видів ресурсів, використання яких не заборонене або не обмежене законодавством;
- вільне розпорядження прибутком (доходом), що залишається після внесення платежів, установлених законодавством;
- самостійне виконання фермерським господарством зовнішньоекономічної діяльності, використання ним належної йому частки валютної виручки на власний розсуд;
- майнова та інша відповідальність за результати господарської діяльності [5].

Облік у фермерських господарствах не може вестися за єдиною формою, оскільки вони (підприємства) відрізняються за розміром земельних угідь, спеціалізацією, виробничими засобами та обсягами виручки від реалізації, тому потрібно запровадити національні положення (стандарти), які б визначали особливості обліку для цих господарств залежно від їхніх особливостей [3].

Облік у фермерських господарствах має свої особливості, серед яких варто виділити три аспекти.

По-перше, як правило, бухгалтерський облік у фермерських господарствах веде його голова чи один із членів господарства, але ці особи не досить добре розуміються на обліку. Тому облік має бути максимально спрощеним.

По-друге, для фермерського господарства властиве здійснення окремих специфічних господарських операцій, які на інших підприємствах проводяться не часто:

- засновники фермерського господарства здебільшого вносять до складеного капіталу не майно, а лише права користування ним;
- членам господарства виплачується не заробітна плата, а певна частка з отриманого господарством доходу.

По-третє, фермерське господарство займається сільськогосподарською діяльністю. Отже, при веденні бухгалтерського обліку господарство повинно враховувати всю облікову сільськогосподарську специфіку [7].

Згідно з Методичними рекомендаціями з організації та ведення бухгалтерського обліку в селянських (фермерських) господарствах від 2.07.2001 р. № 190, бухгалтерський облік у фермерських господарствах ведуть за однією з наведених форм з урахуванням такого [10]:

1. Проста форма обліку (без використання подвійного запису) застосовується в тих господарствах, у яких працюють власник (голова) та члени його родини (без залучення найманих працівників).
2. Спрощену форму обліку обирають ті господарства, у яких середня облікова чисельність працюючих за звітний період становить 10 осіб уключно (без урахування членів сім'ї) й обсяг виручки за рік не менший ніж 500 тис. грн.

Господарства, що відповідають статусу малих підприємств, мають середню облікову чисельність осіб за звітний період від 10 до 50 осіб, обсяг виручки від реалізації – від 500 тис. грн, до 2,5 млн грн ведуть бухгалтерський облік за спрощеним планом рахунків і складають фінансову звітність відповідно до П(С)БО 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва».

Інші господарства ведуть облік за звичайним планом рахунків і відповідно до Методичних рекомендацій з організації та ведення бухгалтерського обліку за журнально-ордерною формою на підприємствах агропромислового комплексу [10].

Сьогодні найбільшого поширення набули проста та спрощена форми бухгалтерського обліку саме для фермерських господарств.

Фермерським господарствам, які ведуть діяльність за простим технологічним процесом і відповідають критеріям віднесення підприємств до числа малих, доцільно застосовувати спрощену форму

бухгалтерського обліку. Основним регістром при цьому буде журнал – головна книга з використанням рахунків типового плану, але кількість яких відповідає обсягу показників звітності.

Великі фермерські господарства можуть вести облік за меморіально-ордерною, журнальною або журнально-ордерною чи автоматизованою формами на загальних підставах із використанням плану рахунків та стандартів бухгалтерського обліку. При цьому головним регістром при меморіально-ордерній формі буде журнал – головна книга та меморіальні ордери, а при журнально-ордерній – головна книга, яка ведеться на основі журналів або журналів-ордерів.

У господарствах, які засовуватимуть просту форму обліку, вступний баланс на підставі даних опису майна складатиметься за бажанням власника.

Згідно з П(С)БО справедливою вартістю є сума, за якою може бути здійснений обмін активу або оплата зобов'язання в результаті операцій між обізнаними, зацікавленими та незалежними сторонами. Визначення справедливої вартості в обліку біологічних активів ґрунтується на застосуванні ринкових цін (цін активного ринку) на активи та сільськогосподарську продукцію.

Однак деякі фермерські господарства постають перед проблемою неможливості визначення справедливої вартості й оцінюють сільськогосподарську продукцію за фактичною вартістю, оскільки на сьогодні в Україні відсутній активний ринок [1].

Фермерське господарство має значні права й самостійність, а отже, більше проблем щодо організації діяльності, серед яких варто виділити:

- відсутність єдиної методики тлумачення та розрахунку економічних показників: виручки, валового доходу, витрат, прибутку тощо;
- громіздкість операцій і наявність великої кількості облікових реєстрів, що впливає на трудомісткість обліку й подовження строку облікової роботи;
- неконтрольованість витрат на деяких ділянках обліку пов'язана з тим, що на віддалених ділянках обліку (поля, кладові та ін.) облікові функції виконують люди, які не мають спеціальних навичок;
- несвоєчасність проведення інвентаризації пов'язана з тим, що частіше за все інвентаризацію проводять один раз у кінці року, коли на складах у фермерському господарстві найбільше продукції [8].

Відповідно до статті 28 Закону України № 973-15 від 01.05.2016 «Про фермерське господарство» як юридична особа фермерське господарство веде бухгалтерський облік результатів своєї роботи й подає відповідним органам фінансову звітність, статистичну інформацію й інші дані, установлені законодавством України.

Бухгалтерський облік у фермерському господарстві веде голова господарства (власник) або, за його дорученням, один із членів сім'ї чи на договірних засадах фахівець (спеціалізована фірма). Бухгалтерський облік здійснюється в національній валюті.

Після реєстрації фермерського господарства фермер складає опис майна, яке, відповідно до статті 19 Закону України «Про фермерське господарство», становить його власність. До складу майна фермерського господарства (складеного капіталу) можуть входити будівлі, споруди, облаштування, матеріальні цінності, цінні папери, продукція, вироблена господарством у результаті господарської діяльності; одержані доходи; інше майно, набуте на підставах, що не заборонені законом; право користування землею, водою та іншими природними ресурсами, будівлями, спорудами, обладнанням, а також інші майнові права (у тому числі на інтелектуальну власність), грошові кошти, які передаються членами фермерського господарства до його складеного капіталу [5].

В описі зазначають вартість об'єктів основних засобів, виходячи з кошторисних (розрахункових) чи фактичних витрат на їх будівництво та придбання (доставку, установлення, реєстрацію тощо), а на підставі даних про рік введення об'єктів в експлуатацію й норм амортизації розраховують знос (за відсутності таких даних знос може визначатися, виходячи зі стану об'єкта), що не суперечить вимогам Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби».

Оцінку товарно-матеріальних цінностей, сільськогосподарської продукції, молодняку тварин, птиці, тварин на відгодівлі, незавершеного виробництва тощо здійснюють згідно з Положенням (стандартом) бухгалтерського обліку 9 «Запаси» за меншою з оцінок: за фактичними (нормативними) витратами на їх виробництво або придбання чи за чистою вартістю реалізації (ціни продажу на аналогічні об'єкти за вирахуванням очікуваних витрат на завершення виробництва й збут).

Бухгалтерський облік у фермерському господарстві ведеться безперервно з дня реєстрації (створення) до припинення його діяльності. Господарство веде бухгалтерський облік результатів фінансово-господарської діяльності за звітний період [13]:

Відповідно до чинного законодавства, господарство складає й подає статистичну, податкову та фінансову звітність. Голова господарства несе персональну відповідальність за організацію й достовірність ведення бухгалтерського обліку та складання звітності.

Облік за простою формою передбачає накопичення даних відповідно до потреб управління господарством без використання подвійного запису. Основним регістром за простою формою обліку є книга обліку доходів та витрат (далі – книга), у якій здійснюють реєстрацію даних первинних документів за видами доходів та витрат із метою визначення результатів господарювання. Наявність засобів чи джерел їх утворення в книзі не відображають. Наведену форму книги при потребі можна доповнити необхідними графами чи скоротити відповідно до вимог виробництва, управління й звітності.

До складу доходів уключають виручку від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг) та інші доходи, склад яких господар зазначає самостійно [26].

До складу виручки від реалізації продукції входять суми, отримані господарством від реалізації продукції, товарів, робіт, послуг за чинними цінами, за винятком непрямих податків та інших вирахувань із доходу.

Витрати обліковують за елементами відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 16 «Витрати», затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 31.12.99 р. № 318. Матеріальні й інші витрати відображають у правій стороні книги.

Матеріальні витрати, до яких належать вартість сировини, палива, будівельних матеріалів, запчастин, інших матеріалів, кормів, насіння, садивного матеріалу, тари тощо, записують без суми ПДВ. Якщо підприємство не є платником ПДВ, його суми мають входити до відповідної статті витрат. Куплені матеріальні цінності одразу списуються на виробництво.

На основні засоби, що належать господарству, нараховують амортизацію на загальних підставах.

Норми амортизації затверджуються наказом (розпорядженням) по фермерському господарству. Порядок установа цих норм регламентується пунктами 23–26 Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 «Основні засоби».

Амортизація (знос) на продуктивну худобу не нараховується. Амортизація (знос) багаторічних насаджень нараховується з початку плодоношення (на плодові дерева – на 6–7 рік після закладки, кушові культури – на 2–3-й, а на інші видах насаджень, зокрема полезахисні смуги, – після змикання крони дерев) [7].

У книзі не обліковують внутрішньогосподарський оборот та споживання власної продукції в господарстві. Не вважається внутрішньогосподарським оборотом та не належить до витрат господарства використання власної продукції (оціненої за середніми реалізаційними цінами) на особисте споживання (сімейні потреби) та витрати на благодійні цілі.

У кінці звітної періоду проводять інвентаризацію. При цьому складають інвентаризаційний опис. На підставі даних про фактичну наявність запасів уточнюють суму витрат на різницю перехідних залишків запасів (матеріалів, готової продукції, молодняка тварин, незавершеного виробництва) на кінець та початок періоду [8].

Загальний фінансовий результат визначають у кінці року або при припиненні діяльності як різницю між підсумками «загальної суми доходів» та уточненої суми витрат [4]:.

Ведення книги обліку доходів і витрат не вимагає спеціальної підготовки, вона легка й зрозуміла в користуванні, оскільки записи здійснюють без одночасного відображення взаємозв'язку господарських засобів і джерел. За даними бухгалтерських записів по книзі можна отримати відомості про хід господарського процесу, скласти декларацію про доходи та про ПДВ, за потреби – баланс і звіт про фінансові результати.

Для складання балансу використовують дані інвентаризаційних описів про наявність цінностей і відомості обліку основних засобів, де відзначають вартість одержаних та списаних об'єктів і суму нарахованої амортизації за звітний період.

За бажанням власника, можна вести аналітичний облік окремих видів засобів і зобов'язань за допомогою використання відомостей обліку: основних засобів, тварин і птиці, багаторічних насаджень, витрат незавершеного виробництва за видами діяльності, розрахунків тощо [7].

Основним регістром для обліку за спрощеною формою є журнал реєстрації господарських операцій фермерського господарства (далі – журнал).

Господарські операції в журналі відображаються з дотриманням принципу подвійного запису. Для ведення аналітичного обліку окремих господарських об'єктів (витрат, розрахунків, тварин, продукції тощо), крім журналу, фермер може використовувати інші регістри.

Майно господарства складається з основних та оборотних засобів. Придбання основних засобів відображають за вартістю об'єктів без податку на додану вартість (ПДВ), окремо – суму ПДВ і загальну суму заборгованості постачальникові (якщо розрахунки не проведені).

Фінансовий результат господарства розраховують як різницю між доходом (виручкою) від реалізації продукції, робіт і послуг на сторону та іншими доходами й витратами [4]. До одержаного результату додають (віднімають) різницю між вартістю незавершеного виробництва, товарно-матеріальних цінностей, продукції та молодняку тварин на кінець року й вартістю незавершеного виробництва, товарно-матеріальних цінностей, продукції та молодняку тварин на початок року. Дохід, одержаний господарством, визначається за видами діяльності й у цілому по господарству. Визначений дохід розподіляється між членами господарства пропорційно до трудового внеску кожного з них і використовується для визначення заробітку, утримань та відрахувань на соціальні заходи згідно з чинним законодавством. Майновий стан господарства фермер визначає, за потреби, на підставі даних журналу й відомостей за допомогою складання завершального бухгалтерського балансу.

У фермерських господарствах, які ведуть облік у порядку, передбаченому для малих підприємств, застосовують спрощений план рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій суб'єктів малого підприємництва та складають фінансову звітність відповідно до Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 25 «Фінансовий звіт суб'єкта малого підприємництва».

Облік у господарстві, яке відповідає статусу малого підприємства, пропонується вести за формою журнал-головна форма використання методу подвійного запису. Кореспонденція рахунків записується безпосередньо на первинних документах або в меморіальних ордерах.

Інші господарства, тобто ті, що відповідають статусу великих сільськогосподарських підприємств, ведуть облік згідно з положення (стандартами) бухгалтерського обліку й Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 30.11.99 р. № 291, для підприємств та організацій усіх галузей народного господарства. При цьому можуть використовуватися різні форми обліку: журнал – головна форма, журнально-ордерна з використанням ручної й комп'ютерної технології обробки даних. Регістри журнально-ордерної форми бухгалтерського обліку та «Методичні рекомендації по їх заповненню» затверджені наказом Міністерства аграрної політики України від 07.03.2001 р. № 49, а також «Рекомендаціями по їх заповненню» [10].

Сільськогосподарське підприємство може самостійно обрати один із двох варіантів ведення системи обліку запасів (періодичну або постійну).

Виробництво сільськогосподарської продукції визначається багатоманітними способами й умовами надходження, збереження та використання одержаної готової продукції.

Правильна структурна побудова бухгалтерського обліку продукції частково залежить від визначення характеру самої продукції. Відповідно до нього продукцію можна згрупувати за рівнем готовності, формою, конструктивною та технологічною складністю побудови.

Якісні властивості готової продукції являють собою сукупність ознак, що характеризують рівень здатності продукції задовольняти потреби покупців відповідно до їх призначення. Продукція сільськогосподарства має різнобічне цільове призначення. Відповідно до цієї характеристики, продукція може поділятися на три типи: сировинну, посередню та продукцію кінцевого споживання. Сільськогосподарська продукція застосовується для промислового переробітку (частина зерна, соняшник, буряк). Посередня продукція призначена для чергового використання в процесі виробництва (корми та насіння). Продукція кінцевого споживання – це готова продукція, що, завдяки якісним ознакам, безпосередньо застосовується для споживання (молоко, зернова продукція).

Для вибору оптимальної цінової й збутової політики та управління фінансовими результатами центральне місце посідає облік витрат і калькулювання собівартості продукції (робіт, послуг. Різноманіття сучасних методів обліку витрат та калькулювання собівартості продукції дає змогу застосовувати в практиці обліку сільськогосподарських підприємств таку методику, яка відповідає інформаційним запитам менеджменту й уможливує приймати ефективні управлінські рішення щодо вдосконалення як технології виробничих процесів, так і їх самих. Облік витрат і виходу продукції на фермерському господарстві здійснюють у розрізі окремих об'єктів (виробництв, видів або груп культур чи тварин, продукції переробної промисловості) [6].

Облік витрат та калькулювання собівартості продукції на фермерському господарстві має свої специфічні особливості: сезонний характер, залежність від природних факторів, спеціалізацію тощо. Якщо виробництво спеціалізується на одній групі культур, то облік витрат доцільно вести для господарства загалом. У випадку кількох напрямів діяльності, де є окремі види товарної продукції, варто вести деталізований облік за центрами витрат щодо кожного об'єкта обліку з окремого виду продукції.

Із метою планування й контролю діяльності структурних підрозділів на сільськогосподарських підприємствах доцільно вести облік за центрами відповідальності (сегментами). Застосування такої методики дасть змогу підвищити точність калькуляційних розрахунків, застосовувати різноманітні методи розподілу непрямих витрат за структурними підрозділами й видами продукції та проводити аналіз і контроль результатів діяльності окремих центрів відповідальності.

Висновки й перспективи подальших досліджень. Отже, від правильного ведення бухгалтерського обліку залежить правдивість даних про отриманий господарством прибуток та збереження продукції й запасів. Вибір методу оцінки має бути обґрунтованим та зваженим, з урахуванням системи обліку, адже в майбутньому набуває суттєвого впливу на фінансовий результат, облікову політику та структуру балансу господарства.

На більшості сільськогосподарських підприємств України облік, зокрема у фермерських господарствах, формується як цілісна система збору, класифікації та узагальнення необхідної інформації фермерської діяльності. Сучасний облік, використовуючи зовнішню та внутрішню інформацію, повинен забезпечувати потреби не тільки фермерського виробництва, а й маркетингу, управління дослідженням й інших функцій малого бізнесу. За його допомогою аналізується діяльність з урахуванням як поточних, так і довгострокових цілей.

Джерела та література

1. Голов С. Ф. Облік сільськогосподарських активів за справедливою вартістю: проти течії / С. Ф. Голов // Облік і фінанси АПК. – 2006. – № 11. – С. 87–90.
2. Дем'яненко М. Я. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств України: теорія і практика: монографія / М. Я. Дем'яненко, О. І. Зуєва. – Київ : ННЦ ІАЕ, 2010. – 190 с.
3. Дерксен М. Ю. Оптимізація основних аспектів організації обліку у фермерських господарствах / М. Ю. Дерксен // Управління розвитком. – 2011. – № 7 (104). – С. 20–22.
4. Довбуш А. В. Визначення фінансових результатів фермерських господарств / Збірник наукових праць Подільського ДАТУ. – Вип. 21. – Кам'янець-Подільський : ПДАТУ, 2013. – С. 170–174.
5. Закон України «Про фермерське господарство» від 19.06.2003 року № 973-IV [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1088.283.2>.
6. Костенко В. Г. Особливості бухгалтерського обліку і фінансової звітності в фермерських господарствах / В. Г. Костенко // Економіка АПК. – № 2. – 2011. – С. 12–14.
7. Крупка Я. Д. Бухгалтерський облік за видами економічної діяльності : навч. посіб. для студентів усіх форм навчання напряму підготовки 6.030509 «Облік і аудит» / Я. Д. Крупка, М. Б. Кулинич, А. Т. Сафарова. – Луцьк : Вежа-Друк, 2016. – 452 с.
8. Максимова В. Ф. Облік у галузях економіки : навч.-метод. посіб. / В. Ф. Максимова, З. В. Кузіна, Л. М. Стиренко. – Київ : Центр учб. літ., 2010. – 496 с.
9. Марченко Д. М. Перспективи фермерства в Україні / В. Марченко // Агроexpert : практ. посіб. аграрія. – 2012. – № 7. – С. 102–103.
10. Методичні рекомендації по організації та ведення обліку в селянських (фермерських) господарствах, затверджені Міністерством аграрної політики України від 2 липня 2001 р. № 189 // Все про бухгалтерський облік. – 2001. – № 77. – С. 53–63.
11. Пилявець В. М. Методичні підходи до здійснення контролю за станом бухгалтерського обліку на фермерських господарствах / В. М. Пилявець // Збірник наукових праць ВНАУ. – Серія : Економічні науки. – 2010. – № 5. – С. 74–78.
12. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 30 «Біологічні активи» Наказ Міністерства Фінансів України від 18.11.2005 р. № 790 [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1456-05>
13. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні : Закон України від 16.07.1999 № 996-14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>.

References

1. Holov S. F. (2006) Oblik sil's'kohospodars'kykh aktyviv za spravedlyvoyu vartystyu: proty techiyi [Accounting for agricultural assets at fair value: against the current] Oblik i finansy APK – Accounting and finance of agroindustrial complex, 11, 87–90 [in Ukrainian].

2. Dem'yanenko M. Ya., Zuyeva O. I. (2010) Finansovi resursy sil's'kohospodars'kykh pidpryyemstv Ukrayiny: teoriyaipraktyka: monohrafiya [Financial resources of agricultural enterprises of Ukraine: theory and practice: monograph]. K.: NNTsIAE. [in Ukrainian].
3. Derksen M. Yu. (2011) Optymizatsiya osnovnykh aspektiv orhanizatsiyi obliku u fermers'kykh hospodarstvakh [Optimization of the main aspects of accounting organization in farms] Upravlinnya rozvytkom – Development management, 7(104), 20-22. [in Ukrainian].
4. Dovbush A. V. (2013) Vyznachennya finansovykh rezul'tativ fermers'kykh hospodarstv [Determination of financial results of farms] Zbirnyk naukovykh prats' Podil's'koho DATU – Collected works of Podilsky DATU, Kam'yanets' – Podil's'kyu: PDATU, 21, 170–174. [in Ukrainian].
5. Zakon Ukrayiny «Pro fermers'ke hospodarstvo» [Law of Ukraine «On Farmers»]. (n.d.).zakon.nau.u. Retrieved from: [in Ukrainian].
6. Kostenko V. H. (2011) Osoblyvosti bukhholders'koho obliku i finansovoyi zvitnosti v fermers'kykh hospodarstvakh [Features of accounting and financial reporting in farms] Ekonomika APK – Economy of agroindustrial complex, 2, 12–14. [in Ukrainian].
7. Krupka Ya. D., Kulynych M. B., Safarova A. T. (2016) Bukhholders'ky oblik za vydamy ekonomichnoyi diyal'nosti [Accounting by types of economic activity] Luts'k : Vezha – Druk. [in Ukrainian].
8. Maksimova V. F., Kuzina Z. V., Styrenko L. M. (2010) Oblik u haluznykh ekonomiky : navchal'no-metodychnyy posibnyk [Accounting in the branches of economics: educationalmanual]. K. : Tsentр uchbovoyi literatury – Center for Educational Literature. [in Ukrainian].
9. Marchenko D. M. (2012) Perspektyvy fermerstvav Ukrayini [Prospects for farming in Ukraine] Agroexpert: prakt. posib. ahrariya. – Agroexpert: Prakt. Manual Agrarian, 7, 102–103. [in Ukrainian].
10. Metodychni rekomendatsiyi po orhanizatsiyi ta vedennya obliku v selyans'kykh (fermers'kykh) hospodarstvakh, zatverdzeni Ministerstvom ahrarnoyi polityky Ukrayiny vid 2 lypnya 2001 r. [Methodical recommendations on the organization and keeping of records in peasant (farmer's) farms, approved by the Ministry of Agrarian Policy of Ukraine] Vse pro bukhholders'ky oblik, 77, 53–63. [in Ukrainian].
11. Pylyavets' V. M. (2010) Metodychni pidkhody do zdiysnennya kontrolyu za stanom bukhholders'koho obliku na fermers'kykh hospodarstvakh [Methodical approaches to monitoring the state of accounting in farms] Zbirnyk naukovykh prats' VNAU. Seriya: Ekonomichni nauky – Collection of scientific works of VNAU. Series: Economic Sciences, 5, 74–78. [in Ukrainian].
12. Polozhennya (standart) bukhholders'koho obliku 30 «Biologichni aktyvy» [Regulation (standard) of accounting 30 "Biological assets"] (n.d.). Retrieved from. [in Ukrainian].
13. Pro bukhholders'ky oblik ta finansovu zvitnist' v Ukrayini : zakon Ukrayiny vid 16.07.1999 # 996-14 [On Accounting and Financial Reporting in Ukraine: Law of Ukraine] (n.d.). Retrieved from: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/996-14>. [in Ukrainian].

Мирослава Кулинич. Особенности организации бухгалтерского учета на фермерских хозяйствах Украины. Фермерские хозяйства имеют ряд особенностей в формировании средств, капитала, в распределении полученных результатов, в системе управления и организации бухгалтерского учета и контроля. Учет в фермерских хозяйствах не может вестись по единой форме, так как субъекты отличаются по размеру земельных угодий, специализации, за производственными средствами и объемами выручки от реализации, поэтому необходимо ввести национальные положения (стандарты), определяющие особенности учета для данных хозяйств в зависимости от их особенностей. Наибольшее распространение получили простая и упрощенная формы бухгалтерского учета для фермерских хозяйств. Производство сельскохозяйственной продукции определяется многообразными способами и условиями поступления, хранения и использования полученной готовой продукции.

Ключевые слова: фермерское хозяйство, производство, бухгалтерский учет, простая и упрощенная формы, сельское хозяйство, финансовый результат.

Myroslava Kulynych. Features of the Organization of Accounting on Farms of Ukraine. Farmers have a number of peculiarities in the formation of funds, capital, in the distribution of results, in the system of management and organization of accounting and control. Accounting in farms can not be carried out in the uniform form, as the subjects differ in size of land, specialization, production facilities and sales proceeds from sales; therefore, it is necessary to introduce national regulations (standards) that would determine the characteristics of accounting for these farms depending on their Features. The simplest and simplest form of accounting for farms has become most widespread. The production of agricultural products is determined in a variety of ways and conditions of receipt, storage and use of the resulting finished product.

Key words: farm, production, bookkeeping, simple and simplified form, agriculture, financial result.

Стаття надійшла до редакції 05.06.2017 р.